

Полезни съвети – Интервю за бранша

Кирил Вътев: Обратното начисляване на ДДС върху всички храни ще спре каналите за източване на бюджета

Преди седмица мениджърите на месопреработвателната компания «Тандем» за втори път организираха конференция, посветена на здравословното хранене. Във форума участваха диетолози, експерти по хранителна технология, представители на бизнеса и неправителствените организации. Целта на организаторите е да разпространи до възможно най-широк кръг потребители новостите в областта на контрола върху храни.

етикетирането и представянето на вкусовите качества на продуктите, за да няма объркане от страна на клиентите. Пред Farmer.bg изпълнителният директор на компанията Кирил Вътев представи вижданията си за пазара, за необходимостта от просвета сред потребителите и за очакванията си от следващото управление в областта на агросектора и хранителната индустрия.

Г-н Вътев, за втори път организирате конференцията за силата на добрата храна. Какъв е ефектът от нея?

Когато миналата година проведохме първата конференция, нямахме никакво намерение да правим второ издание. Чрез нея ние просто искахме да отбележим 20-годишнината на «Тандем» и да предадем на потребителите посланията, които като преработватели се стремим да внушаваме, а именно, че качеството на храната се крие в добре подраната сировина и в познанието за нейните свойства.

Впоследствие обаче разбрахме, че лекциите са предизвикали огромен интерес у хората. Презентациите бяха качени на нашата интернет страница и бяха четени от много колеги и приятели. Всички те ни съветваха да повторим конференцията, тъй като потребителите имат силна потребност от информираност, която явно не получават по останалите канали.

Убедихме се, че има смисъл, защото целта на тази конференция не е да се прави реклама на един или друг продукт, а да бъде изключително просветителска. Ние искахме да обясним на хората какво да търсят върху етикета на храната и да се ориентират в неговите качества. Лекторите са утвърдени имена в областта на диетичното хранене, ветеринарната медицина, земеделието и животновъдството, затова и темите предизвикват такъв интерес. Затова решихме да направим конференцията ежегодна.

Какви са основните заблуди за потребителите по отношение на храни, според вашата практика?

Първо, когато прочетат върху етикета, че има консерванти, хората масово се отказват да купуват само защото са чули, че консервантите са вредни. А това не е така. Консерванти са солта, захарта и други съставки, които всеки знае, че в малки количества не вредят. Но това са митове, които трябва да се разсеят.

Напоследък забелязваме втора заблуда и тя е свързана с алергените, които се изписват върху храни. Когато прочетат, че в продукта има алергени, хората неправилно се отказват от тях, защото смятат, че ще станат алергични, ако ги употребяват, а това е огромна грешка.

Алергените действат на хора, които са алергични към дадена храна и могат да получат обриви и други нежелани последствия, ако я поемат. Ще дам пример с глутена при хляба. Тази съставка не вреди на основната част от потребителите, но за ограничен кръг е опасна и затова трябва да се изпише върху етикета, като сигнал към хората, податливите на този алерген, за да не купуват хляба. Но за останалите този хляб е абсолютно безвреден.

На пръв поглед темата за храненето изглежда банална, но според нас би трябвало да се говори много повече. За храната трябва да се говори отговорно, компетентно и достоверно, защото реално има много медийни публикации, които търсят сензации, но водят до заблуда.

Няма нищо по-опасно за човешкото здраве от шокираща и негативна информация, която те докарва до паника и стрес, така че да стигнем до положение да се питаме „какво да ядем, че да не е вредно и да можем да живеем“. Щом като плодовете са вредни, зеленчуците - вредни, месото - вредно, хлябът - вреден, тогава какво трябва да правим? Не може безответно да дадаме неточни послания.

В тази връзка, съществува ли според вас отлив от пазара въз основа на подобен тип мислене?

Според мен съществува объркане. Отлив е невъзможен, защото човек все пак три пъти на ден трябва да се храни. Но тези неясноти принуждават хората да се люшкат. Някои отиват в крайности, затова трябва да говорим повече за състава и характеристиките на храни.

Защото когато кажем качествен продукт, хората го свързват основно с това той да е вкусен. Тук е мястото на експертите, които да разясняват, че освен да е вкусен за хората, е важно продуктът да се познава и като хранителна стойност.

От декември тази година влиза в сила новият регламент за етикетирането на храни, така че хората да имат яснота за съставките им. Какви инвестиции направиха фирмите, за да изпълнят този регламент?

Това е много индивидуално за всяка фирма. Някои от фирмите са готови много от отдавна и със софтуера и със съответната техника. На някои от колегите все още им предстои дооборудване, което вероятно ще стане до декември. Но има и такива, които са на стартовата линия.

Кои имате предвид?

Не е сериозно българските фирми вече седем години да сме в Европейския съюз, да има развитие на пазара и конкуренцията, а фирмите от сивия сектор да продължават да работят. Това е големият проблем. Защото легално работещите компании от хранителната промишленост нямат проблеми да въведат евроизискванията.

Докато сивият сектор създава нелоялна конкуренция, той е безполезен за държавния бюджет и на практика поставя фирмите на „светло“, които са лоялни към потребителите и държавата, в една унизителна ситуация да изглеждат скъпи и неконкурентни. Дори непросветените ги наричат печалбари, без да си дават сметка, че всъщност фирмите, които плащат данъци и си осигуряват служителите на реални заплати, не е нормално да бъдат наричани така.

Вие от години поставяте искането си за намален ДДС върху храни пред всяка власт. Ето сега идва ново правителство. Какво ще бъде посланието ви към него?

Наслушахме се на отговори към нашите предложения от различни правителства. Някои негласно представяха оставянето на ДДС при храни на 20% като социална политика, което е абсурд. Според тях социална политика било да поддържа сив сектор, защото всички излезли на светло, цените щели да станат много високи. Но защо никой не обяснява, че тогава и доходите ще станат по-високи, и стандартът ще се вдигне.

С този сив сектор в момента държавата умишлено се поддържа с нисък жизнен стандарт. Основната причина да не се води борба с икономиката в сянка е тази, че ще трябва да се въвеждат непопулярни мерки. Затова нито едно правителство нямаше волята и куража да го премахнат.

Какви са другите ви предложения към бъдещия кабинет? Не само ДДС-то работи в тази посока да се премахне сивия сектор. Контролът върху пазара също. По време на конференцията изпълнителният директор на агенцията по безопасността на храни Пламен Молов представи основните посоки, в които контролните органи работят.

Но ако контролът се засили и започне отзад напред – от пазара към производителя, тогава нещата коренно ще се променят. Тогава проверяващите ще намерят много по-големи злоупотреби, отколкото ако седят в предприятията, както е сега. Те седят в законно работещите предприятия. Но на пазара се продават стоки от сивия сектор, затова и нещата трябва да тръгнат от там. Там е огледалото.

Ще поискате ли от новата власт спешно приемане и на закона за браншовите организации?

Имам наблюдение по въпроса и трябва да ви кажа, че от 1992 г. се търкалят едни проекти на този закон в Народното събрание, но няма воля за тяхното приемане. Видя се, че няма интерес да има силни браншови организации, които да се институционализират. В момента браншовите организации са инициатви на наивни ентузиасти.

Докато у нас те служат много повече за ПР на политиците, които само демонстрират колко уж работят с браншовиците, вместо да са реални и да действат за повишаване на брутния вътрешен продукт (БВП) на страната.

Неотдавна обявихте в едно интервю, че очаквате от новата власт да работи за повишаване на брутния вътрешен продукт. Какво точно имате предвид?

Всичко това, за което говори и досега – да се стимулира реалният бизнес, така че да се създават национални блага. Основното е, да се премахнат всички схеми за източване на бюджета и на здравната каса. Защото хора от здравните среди, които са запознати с проблемите там, са категорични, че в областта на медицината сегашният бюджет е напълно достатъчен, ако не се краде от него. Но той се източва.

Не може фирмите, които внасят ДДС, да компенсират неговото източване, тук вече говоря не само за здравния сектор, но и за търговията с храни. Това източване би могло да се пресече, като се въведе обратно начисляване на ДДС, особено по вътрешно общностните доставки. В момента, в който се въведе обратното начисляване на ДДС подобно на сделките със зърно, ще видите как каналите ще бъдат пресечени. Това са мерки, напълно постижими и реални.